

URZĄD STATYSTYCZNY
W BYDGOSZCZY

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W 2015 R.

<http://bydgoszcz.stat.gov.pl/>

OPRACOWANIA SYGNALNE

Bydgoszcz, październik 2016 r.

Badanie budżetów gospodarstw domowych pełni ważną rolę w analizach poziomu życia ludności (również na poziomie województwa); jest jedynym źródłem informacji o dochodach, wydatkach, spożyciu ilościowym żywności oraz o wyposażeniu gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania. Badanie prowadzone jest metodą reprezentacyjną, która daje możliwość uogólnienia (z określoną precyzją) uzyskanych wyników na wszystkie gospodarstwa domowe w kraju. Prezentowane w opracowaniu wyniki z badania ustalono na podstawie oświadczeń osób biorących w nim udział.

Podstawową kategorią ekonomiczną – mającą decydujący wpływ na warunki życia gospodarstwa domowego – jest dochód rozporządzalny, który przeznaczany jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

* * *

Dochód rozporządzalny jest to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika (od dochodów z pracy najemnej oraz od niektórych świadczeń z ubezpieczenia społecznego i świadczeń pomocy społecznej), o podatki od dochodów i własności płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawiciele wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi dochody pieniężne i niepieniężne, w tym spożycie naturalne (towary i usługi konsumpcyjne pobrane na potrzeby gospodarstwa domowego z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź działalności gospodarczej na własny rachunek) oraz towary i usługi otrzymane nieodpłatnie. Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności. Składają się na niego:

- dochód z pracy najemnej,
- dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie,
- dochód z pracy na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie, z wykonywania wolnego zawodu,
- dochód z tytułu własności,
- dochód z wynajmu nieruchomości,
- świadczenia z ubezpieczeń społecznych,
- świadczenia pomocy społecznej,
- pozostały dochód (w tym dary i alimenty).

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują one towary zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej, na kredyt, otrzymane bezpłatnie oraz spożycie naturalne (towary i usługi konsumpcyjne pobrane na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności rolniczej bądź działalności gospodarczej na własny rachunek). Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, lekarstwa), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki składają się z:

- darów przekazanych innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym,
- niektórych podatków, w tym podatku od spadków i darowizn, podatku od nieruchomości, opłat za wieczyste użytkowanie gruntu,
- zaliczek na podatki od dochodów osobistych oraz składek na ubezpieczenia społeczne płaconych samodzielnie przez podatnika,

– pozostałych rodzajów wydatków nieprzeznaczonych bezpośrednio na cele konsumpcyjne, w tym strat pieniężnych, odszkodowań za wyrządzone szkody.

Spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne). Za moment spożycia artykułów żywnościowych przyjmuje się moment ich pozyskania przez gospodarstwo domowe.

DOCHODY I WYDATKI

W 2015 r. w województwie kujawsko-pomorskim badanie budżetów objęło 1965 gospodarstw domowych, w których w analizowanym roku było przeciętnie 2,73 osoby, tj. więcej niż w kraju.

TABL. 1. **Gospodarstwa domowe**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Kraj	Kujawsko-Pomorskie	Polska = 100
Liczba zbadanych gospodarstw domowych	2014	37215	1946	5,2
	2015	37148	1965	5,3
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2014	2,73	2,82	103,3
	2015	2,72	2,73	100,4
w tym:				
pracujących	2014	1,09	1,06	97,2
	2015	1,10	1,06	96,4
pobierających świadczenia społeczne	2014	0,78	0,86	110,3
	2015	0,78	0,83	106,4
w tym emerytury lub renty	2014	0,67	0,65	97,0
	2015	0,67	0,63	94,0
pozostających na utrzymaniu	2014	0,79	0,82	103,8
	2015	0,77	0,77	100,0

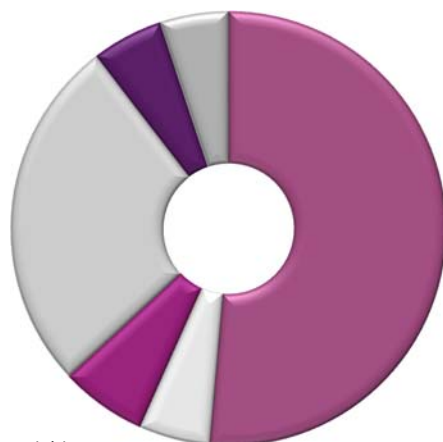
Przeciętne gospodarstwo domowe rozporządzało miesięcznym dochodem wynoszącym 1245,69 zł/osobę. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w województwie kujawsko-pomorskim był niższy od notowanego w kraju o 140,47 zł, tj. o 10,1%.

W ujęciu nominalnym był on o 3,7% wyższy (o 44,15 zł) od poziomu dochodu sprzed roku. Najbardziej (w ujęciu kwotowym) wzrósł dochód z pracy najemnej – o 58,81 zł (o 10,1%). Odnotowano również wzrost dochodów ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych – o 15,88 zł (o 5,0%). Zmniejszyły się natomiast

dochody z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie – o 20,45 zł (o 23,7%), z pracy na własny rachunek – o 4,59 zł (o 5,4%) oraz dochody z pozostałych świadczeń społecznych – o 2,71 zł (o 3,9%).

Dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego w największym stopniu tworzą dochody z pracy najemnej – w 2015 r. ich udział w dochodzie rozporządzalnym wyniósł w województwie kujawsko-pomorskim 51,4% (w kraju 54,7%) oraz dochody ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych – 26,5% (w kraju 25,5%).

Struktura dochodu rozporządzalnego w 2015 r.

Dochód:

- z pracy najemnej
- z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie
- z pracy na własny rachunek
- ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych
- ze świadczeń pozostałych
- z innych źródeł

Udział dochodów z pracy na rachunek własny był w województwie kujawsko-pomorskim o 2,3 p.proc. niższy niż w kraju i wyniósł 6,4%, z gospodarstw indywidualnych w rolnictwie o 2,1 p.proc. wyższy niż w kraju i wyniósł 5,3%, a z pozostałych świadczeń społecznych o 2,1 p.proc. wyższy niż w kraju i wyniósł 5,3%.

W porównaniu z dochodami gospodarstw domowych osiągniętymi w 2014 r. zwiększył się udział dochodów z pracy najemnej (o 3,0 p.proc.), oraz ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych (o 0,3 p.proc.), a zmniejszył się udział dochodów z gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (spadek o 1,9 p.proc.), z pracy na własny rachunek (o 0,7 p.proc.) oraz z pozostałych świadczeń społecznych (o 0,4 p.proc.).

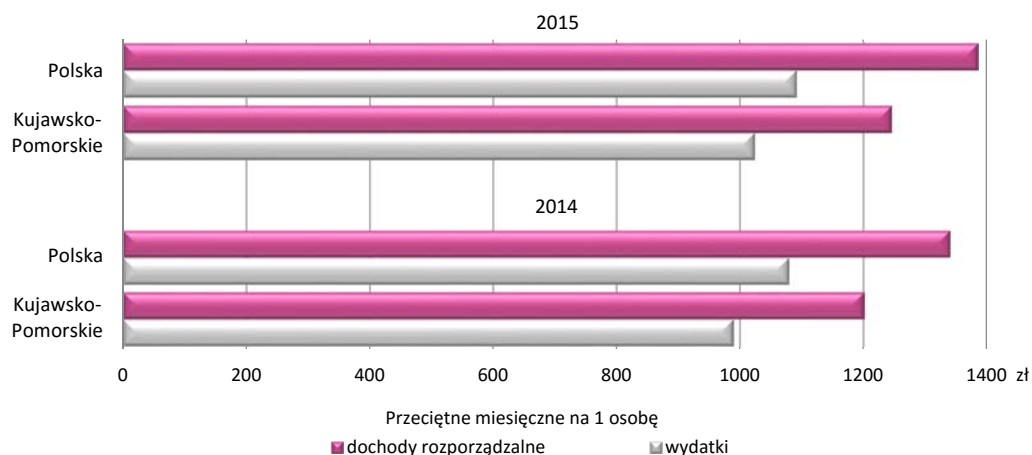
Dochód do dyspozycji przypadający na 1 mieszkańca województwa wyniósł w 2015 r. średnio 1208,73 zł, co oznacza wzrost o 48,81 zł (o 4,2%) w stosunku do 2014 r. i był niższy niż w kraju o 129,14 zł (o 9,7 %).

TABL. 2. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2015 r.

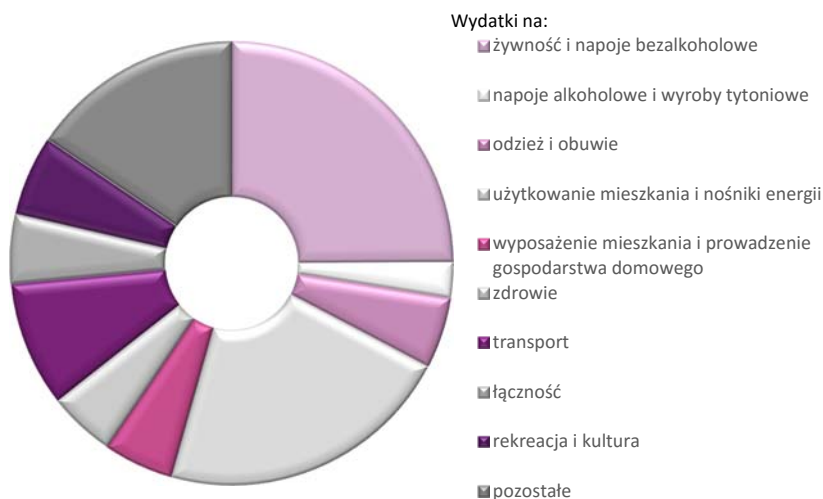
WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Kujawsko-Pomorskie		
	w złotych	2014=100	w złotych	Polska=100	2014=100
Ogółem	1386,16	103,4	1245,69	89,9	103,7
w tym dochód do dyspozycji	1337,87	103,4	1208,73	90,3	104,2
w tym:					
z pracy najemnej	757,89	104,7	639,96	84,4	110,1
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	44,22	99,0	65,86	148,9	76,3
z pracy na własny rachunek	120,14	104,9	80,18	66,7	94,6
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych	353,35	103,0	330,35	93,5	105,0
z pozostałych świadczeń społecznych	43,95	98,5	66,21	150,6	96,1

Budżety gospodarstw domowych

W 2015 r. **przeciętne miesięczne wydatki gospodarstwa domowego** w województwie kujawsko-pomorskim w przeliczeniu na 1 osobę kształtowały się na poziomie 1022,54 zł. Przeciętne miesięczne wydatki gospodarstwa domowego w województwie w 2015 r. w przeliczeniu na 1 osobę były niższe od przeciętnych wydatków w kraju o 68,65 zł (o 6,3%). W strukturze wydatków dominowały wydatki związane z zakupem towarów i usług konsumpcyjnych (96,4% udziału, więcej niż przed rokiem), w tym najistotniejszą grupę stanowiły wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe, na które gospodarstwa domowe przeznaczają przeciętnie 24,9% ogółu wydatków (o 0,8 p.proc. mniej niż w 2014 r.). Znaczącą grupą wydatków były opłaty ponoszone przez gospodarstwa domowe z tytułu użytkowania mieszkania i za korzystanie z nośników energii – w analizowanym roku stanowiły one przeciętnie 21,7% ogółu wydatków (o 0,5 p.proc. więcej niż przed rokiem). Struktura wydatków budżetów gospodarstw domowych mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego nie odbiegała znacząco od obserwowanej w kraju. Największą różnicę odnotowano w wydatkach na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (udział wydat-

Struktura wydatków w 2015 r.

ków w województwie był wyższy o 1,6 p.proc.) oraz w wydatkach przeznaczonych na żywność i napoje bezalkoholowe (udział w kujawsko-pomorskim był o 0,9 p.proc. wyższy niż średnia krajowa).

TABL. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2015 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Kujawsko-Pomorskie		
	w złotych	2014=100	w złotych	Polska=100	2014=100
Wydatki ogółem^a	1091,19	101,2	1022,54	93,7	103,5
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b	1042,91	101,1	985,58	94,5	104,2
w tym:					
żywność i napoje bezalkoholowe	262,32	99,6	255,02	97,2	100,5
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	27,06	99,3	26,52	98,0	106,8
odzież i obuwie	59,22	102,5	53,66	90,6	105,8
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	219,48	101,3	222,26	101,3	106,2
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	54,47	103,2	51,94	95,4	99,3
zdrowie	57,61	106,8	49,62	86,1	112,4
w tym artykuły farmaceutyczne	33,34	102,9	29,06	87,2	105,4
transport	95,81	96,8	93,47	97,6	107,0
łącznie ^c	54,91	101,4	52,48	95,6	104,6
rekreacja i kultura ^d	73,48	104,8	59,63	81,2	103,7
edukacja	11,18	93,3	9,74 ^e	87,1	109,2
restauracje i hotele	45,36	100,6	31,66	69,8	87,7
pozostałe towary i usługi ^f	64,34	102,9	57,99	90,1	106,4
w tym higiena osobista	33,00	105,3	31,06	94,1	110,1

a łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzaju wydatków. c łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d Bez wydatków na usługi internetowe. e Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi - 14,39%. f łącznie z wydatkami na ubezpieczenie na życie.

SPOŻYCIE I WYPOSAŻENIE

Wyniki badań budżetów gospodarstw domowych dostarczają informacji o ilości żywności zakupionej lub pozyskanej w inny sposób, np. z własnego gospodarstwa rolnego lub działki pracowniczej, otrzymanej w darze itp. W województwie kujawsko-pomorskim w 2015 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyło się spożycie m.in. cukru (o 18,5%), mleka (o 5,8%), olejów i tłuszczów (o 3,9%) oraz pieczywa i produktów zbożowych (o 3,6%). Wzrost konsumpcji zanotowano m.in. w przypadku serów i twarogów (o 9,5%), masła (również o 9,5%), jogurtów (o 3,6%), a także ryb i owoców morza (o 2,7%).

W porównaniu z przeciętnym spożyciem w kraju w województwie kujawsko-pomorskim notuje się większe spożycie na osobę m.in.: jogurtów (o 16,0%), ryb i owoców morza (o 15,2%), ziemniaków (o 13,6%) i mięsa (o 8,3%, w tym mięsa surowego – o 11,3%). Mniejsze jest natomiast spożycie np.: masła (o 11,5%), owoców (o 8,4%) oraz cukru (o 11,0%).

TABL. 4. Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2015 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Kujawsko-Pomorskie		
	spożycie	2014=100	spożycie	Polska=100	2014=100
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	6,06	96,8	6,15	101,5	96,4
w tym pieczywo ^a	3,74	94,9	3,99	106,7	93,4
Mięso w kg	5,27	99,6	5,71	108,3	99,0
w tym:					
mięso surowe	3,02	100,7	3,36	111,3	98,2
w tym drób	1,53	100,0	1,72	112,4	99,4
wędliny i inne przetwory mięsne ^b	2,00	98,5	2,09	104,5	100,0

a Bez pieczywa chrupkiego, tostowego i pieczywa cukierniczego. b łącznie z wyrobami garmażeryjnymi, bez przetworów podrobowych.

TABL. 4. Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2015 r. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Kujawsko-Pomorskie		
	spożycie	2014=100	spożycie	Polska=100	2014=100
Ryby i owoce morza ^a w kg	0,33	100,0	0,38	115,2	102,7
Mleko ^b w l	3,15	96,6	3,38	107,3	94,2
Jogurty w kg	0,50	100,0	0,58	116,0	103,6
Sery i twarogi ^c w kg	0,83	101,2	0,81	97,6	109,5
Jaja w szt.	11,76	97,8	12,02	102,2	99,4
Oleje i tłuszcze w kg	1,15	95,0	1,22	106,1	96,1
w tym masło	0,26	104,0	0,23	88,5	109,5
Owoce w kg	3,59	100,0	3,29	91,6	99,1
Warzywa w kg	8,68	96,6	8,92	102,8	101,0
w tym ziemniaki	3,69	94,1	4,19	113,6	98,4
Cukier w kg	1,09	91,6	0,97	89,0	81,5
Kawa, herbata i kakao w kg	0,24	100,0	0,28	116,7	103,7
Wody mineralne i źródlane w l.....	4,57	109,6	4,21	92,1	112,9
Soki owocowe i warzywne w l.....	0,94	106,8	0,80	85,1	103,9

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku. ^c Bez słodkich serków.

Na podstawie przeprowadzonego badania można stwierdzić, że w 2015 r. powszechnie występującymi w gospodarstwach dobrami trwałego użytkowania były dobra uważane za niezbędne do ich funkcjonowania, takie jak chłodziarki, chłodziarko-zamrażarki czy automaty pralnicze, a także dobra wspomagające, tj. odbiorniki telewizyjne i telefony komórkowe.

TABL. 5. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania^a w 2015 r.

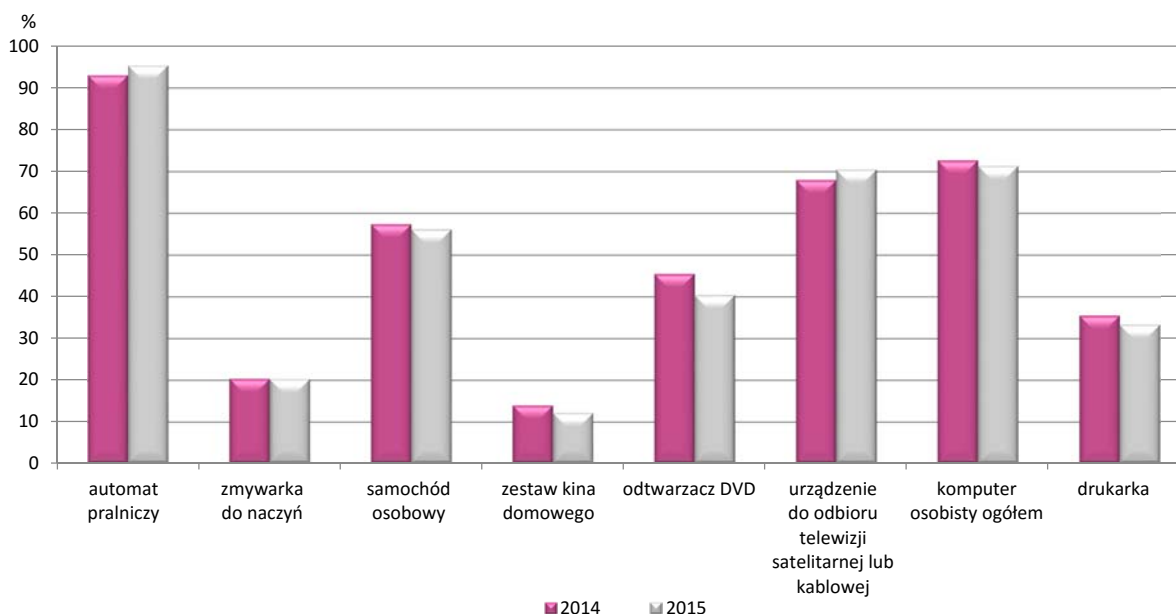
WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Kujawsko-Pomorskie
	w % ogółu gospodarstw domowych	
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	98,8	98,9
Zamrażarka	18,4	18,2
Automat pralniczy	95,5	95,3
Zmywarka do naczyń	27,2	20,3
Kuchenka mikrofalowa	58,9	58,9
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	11,0	8,8
Samochód osobowy	62,8	56,1
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	75,2	76,1
Odbiornik telewizyjny	96,8	97,8
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	66,5	70,4
Telefon komórkowy	95,2	96,9
w tym smartfon	45,4	43,2
Zestaw kina domowego	13,0	12,2
Odtwarzacz DVD	37,7	40,4
Aparat fotograficzny cyfrowy	48,8	48,4
Komputer osobisty	74,2	71,3
w tym z dostępem do Internetu	72,8	69,5
w tym z dostępem szerokopasmowym	60,9	69,4
Drukarka	34,9	33,3
w tym drukarka wielofunkcyjna	23,1	22,8

^a Opracowano na podstawie stanu na końcu poszczególnych kwartałów. ^b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

W porównaniu z wynikami z 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim w 2015 r. nastąpiły niewielkie zmiany w wyposażeniu gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania. Największy przyrost udziału odnotowano w odniesieniu do gospodarstw posiadających: urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej (o 2,5 p.proc.), pralkę automatyczną (o 2,3 p.proc.), telefon komórkowy (o 1,3 p.proc.) oraz chłodziarkę (o 0,2 p.proc.); natomiast największy spadek udziału odnotowano w przypadku gospodarstw wyposażonych w odtwarzacz DVD (o 5,0 p.proc.), zamrażarkę (o 3,7 p.proc.), drukarkę (o 2,1 p.proc.) oraz zestaw kina domowego (o 1,7 p.proc.).

Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania

W stosunku do średniej krajowej, w województwie kujawsko-pomorskim większy był odsetek gospodarstw domowych wyposażonych m.in. w: urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej (o 3,9 p.proc.), odtwarzacz DVD (o 2,7 p.proc.), telefon komórkowy (o 1,7 p.proc.) oraz chłodziarkę, chłodziarko-zamrażarkę (o 0,1 p.proc.); mniejszy odsetek gospodarstw domowych niż średnio w Polsce posiadał m.in. zmywarkę do naczyń (o 6,9 p.proc.), samochód osobowy (o 6,7 p.proc.), komputer osobisty (o 2,9 p.proc.) oraz kuchenkę elektryczną (o 2,2 p.proc.).

Autor opracowania: Magdalena Poreda, Marta Sułek – Referat Analiz i Badań Regionalnych

Redakcja merytoryczna: dr Wiesława Gierańczyk – kierownik Referatu Analiz i Badań Regionalnych – tel. 56 6117128

Redakcja techniczna: Anna Nakielska – Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych

Skład i grafika komputerowa: Rafał Lis – Referat Analiz i Badań Regionalnych

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBDG@stat.gov.pl, tel. 52 3669400